

2021/2180(INI)

16.3.2022

AVIZ

al Comisiei pentru control bugetar

destinat Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne

referitor la Raportul Comisiei pe 2021 privind statul de drept
(2021/2180(INI))

Raportor pentru aviz (*): Petri Sarvamaa

(*) Procedura comisiilor asociate – articolul 57 din Regulamentul de
procedură

PA_NonLeg

SUGESTII

Comisia pentru control bugetar recomandă Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne, care este comisie competentă, includerea următoarelor sugestii în propunerea de rezoluție ce urmează a fi adoptată:

1. subliniază că bugetul Uniunii trebuie executat și interesele sale financiare trebuie protejate în conformitate cu principiile generale consacrate în tratatele Uniunii, în special cu valorile prevăzute la articolul 2 din TUE, precum și cu principiul bunei gestiuni financiare consacrat la articolul 317 din TFUE și în Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 (Regulamentul financiar); subliniază că statul de drept reprezintă o valoare emblematică și, în egală măsură, o condiție prealabilă esențială pentru respectarea acestor principii;
2. reamintește că Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii (Regulamentul privind condiționalitatea) a integrat mecanismul de condiționalitate într-un cadru mai larg, impunând Comisiei să utilizeze propriile rapoarte anuale privind statul de drept ca sursă pentru evaluările pe care le realizează în mod obiectiv în temeiul regulamentului; invită, încă o dată, Comisia să pună în aplicare fără întârziere Regulamentul privind condiționalitatea, trimițând statelor membre în cauză notificări scrise în sensul articolului 6 alineatul (1) din regulament; reamintește că, în ceea ce privește măsurile legate de buget în cazul încălcării statului de drept într-un stat membru, competențele comisiilor parlamentare ar trebui stabilite pe baza anexei VI la Regulamentul de procedură al Parlamentului, dacă încălcările în temeiul procedurii prevăzute în Regulamentul privind condiționalitatea sunt tratate în Parlament;
3. salută decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) de a respinge acțiunile introduse de Ungaria și Polonia împotriva Regulamentului privind condiționalitatea; regretă că timpul scurs de la intrarea în vigoare a regulamentului nu a fost valorificat de către Comisie, care a decis în mod unilateral să respecte concluziile fără caracter obligatoriu ale Consiliului European, ceea ce a determinat Parlamentul să ia măsuri în temeiul articolului 265 din TFUE în constatarea abținerii de a acționa; subliniază că Raportul din 2021 al Comisiei privind statul de drept conține exemple multiple și detaliate de încălcări ale statului de drept care intră în domeniul de aplicare a Regulamentului privind condiționalitatea, fapt care ar fi trebuit să determine Comisia să declanșeze mecanismul de condiționalitate cu mult timp în urmă;
4. regretă profund faptul că abținerea de a acționa a Comisiei începând din ianuarie 2021 a dus la deteriorarea situației statului de drept în mai multe state membre, astfel cum se arată în Raportul din 2021 al Comisiei privind statul de drept;
5. reamintește rezoluția sa din 8 iulie 2021 referitoare la elaborarea unor orientări pentru aplicarea Regulamentului privind condiționalitatea; insistă asupra faptului că ar trebui stabilită o legătură mai directă între raportul anual al Comisiei privind statul de drept și activarea dispozițiilor din Regulamentul privind condiționalitatea, de exemplu prin includerea în rapoartele anuale privind statul de drept a unei secțiuni dedicate cazurilor în care încălcările statului de drept dintr-un stat membru afectează sau ar prezenta un

risc ridicat să afecteze buna gestiune financiară a bugetului Uniunii sau protecția intereselor financiare ale Uniunii, într-un mod suficient de direct; invită Comisia să prezinte în viitoarele sale rapoarte o evaluare a îndeplinirii condițiilor prevăzute în Regulamentul privind condiționalitatea legată de statul de drept, precum și un rezumat al acțiunilor întreprinse la nivel național sau la nivelul UE pentru a aborda astfel de cazuri, precum și măsura în care aceste acțiuni au protejat bugetul Uniunii;

6. regretă faptul că Raportul din 2021 al Comisiei privind statul de drept rămâne în principal descriptiv și nu oferă o analiză suficientă sau nu prevede măsuri corective, ceea ce subminează rolul său preventiv; reamintește solicitarea sa adresată Comisiei de a include recomandări specifice fiecărei țări cu privire la modul de abordare a preocupărilor identificate sau de remediere a încălcărilor statului de drept, inclusiv acțiuni concrete și termene pentru punerea în aplicare, precum și de a monitoriza punerea în aplicare a recomandărilor sale și măsurile de remediere adoptate; constată totodată că în rapoartele anuale nu se face o distincție clară între statele membre cu deficiențe izolate și cele cu deficiențe sistemice în ceea ce privește respectarea statului de drept; invită Comisia să facă această distincție în viitoarele rapoarte anuale pentru a transforma aceste rapoarte într-un instrument cuprinzător care să fie utilizat de statele membre pentru a remedia încălcările identificate ale statului de drept; reamintește că Comisia ar trebui să-și alinieze recomandările la instrumentele concrete ale Uniunii pentru cazurile în care statele membre nu pun în aplicare măsurile de remediere;
7. subliniază că cele patru domenii evaluate în cele 27 de capitole consacrate fiecărei țări din Raportul Comisiei pe 2021 privind statul de drept (sistemul de justiție, cadrul anticorupție, pluralismul mass-mediei și alte sisteme de control și echilibru instituțional) sunt piloni interdependenți esențiali pentru respectarea statului de drept, combaterea fraudei și a corupției și protejarea intereselor financiare ale Uniunii; consideră că în evaluare ar trebui incluse și alte elemente importante din lista de verificare a îndeplinirii criteriilor privind statul de drept întocmită de Comisia de la Veneția în 2016, în special un capitol privind restrângerea spațiului civic; salută evaluarea efectelor pandemiei de COVID-19 asupra celor patru aspecte analizate; subliniază că este important ca aceste evaluări să fie continuate în viitoarele rapoarte anuale privind statul de drept pentru a contribui la raționalizarea măsurilor anticorupție în domenii asociate cu efectele pandemiei, cum ar fi fondurile de redresare, legislația de urgență și asistența medicală; subliniază că pandemia de COVID-19 a scurtat procesele legislative, a redus dezbaterile parlamentară și a împiedicat sau a redus timpul alocat pentru consultarea societății civile și a altor părți interesate;
8. consideră că Uniunea Europeană ar trebui să conducă prin puterea exemplului în ceea ce privește respectarea principiilor statului de drept; își reiterează, prin urmare, apelul adresat Comisiei Europene de a include în raportul său anual privind statul de drept o evaluare a performanței instituțiilor UE în domeniile abordate în raport, după caz;
9. subliniază că măsurile luate pentru a combate pandemia de COVID-19 implică adesea o flexibilitate excepțională și necesară în ceea ce privește normele și controalele administrative în interesul unei reacții rapide și salută faptul că riscurile subsecvente pentru statul de drept și pentru combaterea corupției au fost atenuate, în unele cazuri, prin garanții integrate în regimurile naționale de urgență; reamintește, în acest sens, rezoluția Parlamentului din 15 decembrie 2021 referitoare la evaluarea măsurilor

preventive pentru a preîntâmpina corupția, cheltuielile neconforme și deturnarea fondurilor UE și a celor naționale în cazul fondurilor de urgență și în domeniile de cheltuieli legate de crize; subliniază că, în situații de urgență, cum ar fi epidemia de COVID-19, sectorul sănătății este deosebit de expus corupției în domeniul achizițiilor publice și al serviciilor medicale, precum și fraudei legate de COVID-19;

10. subliniază că încălcările statului de drept din statele membre pot submina redresarea economică și socială, în special atunci când afectează instrumentele UE pentru reforme structurale, cum ar fi Mecanismul de redresare și reziliență și fondurile structurale; solicită Comisiei să furnizeze informații în rapoartele anuale privind statul de drept în legătură cu prioritățile de reformă relevante incluse în planurile naționale de redresare și reziliență care contribuie la protejarea bugetului UE și a intereselor financiare ale Uniunii în cele patru domenii evaluate;
11. reiterează faptul că lupta împotriva corupției necesită urmărirea eficace în justiție a încălcărilor legii de către serviciile de anchetă și de urmărire penală, independența instanțelor naționale și respectarea deciziilor CJUE; subliniază că pandemia de COVID-19 a expus vulnerabilitatea sistemelor naționale de justiție la perturbări în situații de urgență și relevă, prin urmare, importanța investițiilor în resurse umane și financiare și în digitalizare, precum și a eliminării obstacolelor structurale, cu scopul de a îmbunătăți în mod semnificativ eficiența și reziliența sistemelor de justiție menționate;
12. subliniază că politicile de prevenire a corupției vizează numeroase domenii, incluzând de obicei normele etice, măsurile de sensibilizare, normele privind declarațiile de avere, incompatibilitățile și conflictele de interese, achizițiile publice, mecanismele de control intern, normele privind activitatea de lobby și practica „ușilor turnante”; solicită să se adopte măsuri suplimentare de prevenire a corupției la nivelul UE, asigurând inclusiv transparența structurilor de proprietate și interzicând implicarea societăților offshore sau de tip „cutie poștală” în cheltuirea fondurilor UE; salută adoptarea de către Comisie a pachetului de propuneri privind combaterea spălării banilor (CSB); invită instituțiile UE să dea dovadă de ambiție în negocierile lor și să ajungă la un acord cât mai curând posibil, în special cu privire la crearea unei noi autorități europene de combatere a spălării banilor dotate cu competențe solide de supraveghere directă a celor mai riscante entități financiare obligate, precum și cu privire la norme clare referitoare la transparența în ceea ce privește beneficiarii finali; reiterează rolul măsurilor naționale în prevenirea fraudei și a corupției, precum și în recuperarea profitului generat în urma acestor activități; salută, în acest sens, informațiile incluse în raportul din 2021 privind statul de drept în legătură cu cazurile de corupție în care sunt implicați înalți funcționari din statele membre și solicită să se ofere mai multe clarificări în rapoartele viitoare cu privire la măsura în care fondurile UE au fost afectate; consideră că instituțiile UE trebuie să fie pe deplin echipate pentru a preveni și investiga fraudă și corupția;
13. își reiterează solicitarea adresată Comisiei de a evalua nu numai existența, ci și eficacitatea legislației, politicilor și strategiilor naționale anticorupție, inclusiv a unor elemente cheie precum obiectivele clare și măsurabile, resursele bugetare adecvate, evaluările periodice și responsabilitățile bine definite pentru instituțiile specializate; apreciază faptul că raportul menționează performanța generală satisfăcătoare a statelor membre în conformitate cu Indicele de percepție a corupției din 2020 și, în acest sens, salută faptul că zece state membre se află printre primele douăzeci de țări percepute ca

fiind cel mai puțin corupte la nivel mondial, iar alte paisprezece state membre rămân peste media stabilită de indice sau și-au îmbunătățit scorurile; regretă profund, cu toate acestea, că alte state au înregistrat o deteriorare semnificativă a nivelurilor percepute ale corupției;

14. ia act cu mare îngrijorare de deteriorarea situației libertății de exprimare, a protecției dreptului la informare și a protecției jurnaliștilor în 2021, comparativ cu 2020, fapt ilustrat de Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei; reamintește că pluralismul și libertatea mass-mediei sunt esențiale pentru protejarea intereselor financiare ale UE, deoarece jurnalismul de investigație se află adesea la originea identificării unor probleme precum corupția, fraudă sau conflictele de interese în utilizarea fondurilor UE;
15. subliniază că transparența, accesul la informațiile publice, libertatea și pluralismul mass-mediei, protecția avertizorilor de integritate și o cultură generală a integrității în viața publică sunt elemente indispensabile pentru prevenirea și identificarea actelor de corupție, deoarece facilitează controlul public și asigură menținerea încrederii publicului; își exprimă preocuparea cu privire la deteriorarea situației din aceste domenii în mai multe state membre; invită Comisia ca, în coordonare cu instituțiile și organismele UE și naționale relevante, să ia măsuri împotriva încălcărilor specifice pe care le-a identificat în rapoartele sale anuale anterioare privind statul de drept, pentru a nu afecta întreprinderile și cetățenii care nu se fac vinovați de actele de corupție;
16. este preocupat de constatările Comisiei din Raportului său din 2021 privind statul de drept, potrivit cărora, în unele țări, acțiunile de hărțuire și intimidare sponsorizată de stat a organizațiilor LGBTI afectează capacitatea acestora de a avea acces la finanțare; invită Comisia să analizeze mai îndeaproape această chestiune și să se asigure că principiul nediscriminării care reglementează accesul la fondurile UE este pe deplin respectat, pretutindeni în UE; consideră că aceste constatări sprijină poziția de lungă durată a Parlamentului, potrivit căreia domeniul de aplicare a raportului privind statul de drept ar trebui extins pentru a include toate valorile prevăzute la articolul 2 din TUE;
17. salută faptul că raportul din 2021 acordă o atenție deosebită finanțării partidelor politice, datorită importanței acestui aspect în modelarea unui spațiu electoral european și a influenței sale asupra societății civile; este preocupat de faptul că finanțarea partidelor politice poate fi utilizată ca modalitate de favorizare a corupției și pune în evidență importanța transparenței și a respectării riguroase a normelor; invită Comisia să se concentreze în continuare asupra acestui aspect în rapoartele viitoare, inclusiv, dacă este necesar, asupra reformelor care ar putea afecta respectarea cerințelor de către partidele politice care sunt membre ale partidelor politice europene;
18. salută varietatea surselor utilizate de Comisie ca bază pentru evaluarea sa din Raportul din 2021 privind statul de drept, printre aceste surse numărându-se cele furnizate de organizațiile societății civile și ONG-uri; subliniază, în acest sens, rolul esențial jucat de aceste organizații de la nivel local în identificarea și raportarea încălcărilor statului de drept la nivel național și local;
19. invită Comisia și statele membre să utilizeze rapoartele anuale ale Comisiei privind statul de drept și constatările acestora pentru a combate cu fermitate corupția sistemică

și să dezvolte toate instrumentele eficace disponibile în temeiul legislației financiare a UE și a normelor specifice sectorului și financiare aplicabile pentru prevenirea, combaterea și sancționarea corupției și pentru combaterea fraudei, inclusiv în situațiile în care aceasta din urmă există înainte de izbucnirea pandemiei de COVID-19, precum și pentru monitorizarea periodică a utilizării fondurilor publice, inclusiv a fondurilor din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență;

20. este preocupat de faptul că, în multe state membre, lipsa de resurse adecvate alocate pentru anchetarea corupției și pentru autoritățile de urmărire penală au creat dificultăți deosebite în ceea ce privește angajarea sau păstrarea personalului cu înaltă specializare; subliniază că funcționarii publici au nevoie de sprijin adecvat, în special în situații de urgență, pentru a asigura calitatea administrației publice și pentru a garanta faptul că autoritățile pun în aplicare legislația și hotărârile judecătorești în mod corect; reiterează faptul că statisticile uniforme, actualizate și consolidate în toate statele membre sunt un instrument util pentru urmărirea succesului comparativ al investigării și urmăririi penale a infracțiunilor de corupție; invită, prin urmare, Comisia să utilizeze rapoartele sale anuale pentru a sprijini armonizarea la nivelul Uniunii a definițiilor acestor infracțiuni, precum și să promoveze o mai bună utilizare a seturilor de date pentru a obține date comparative din întreaga UE cu privire la tratarea cazurilor de corupție;
21. subliniază faptul că pe perioada stării de urgență s-au putut face achiziții publice directe, în special de materiale și echipamente sanitare, fără prea multă transparență și fără a mai ține cont de limitele legale din domeniul achizițiilor publice; invită Comisia și instituțiile UE și naționale competente să investigheze posibilele erori survenite în achizițiile publice din perioada stării de urgență;
22. regretă faptul că raportul nu recunoaște în mod clar procesul deliberat de deteriorare a situației statului de drept din Polonia și Ungaria, care poate duce la un regres suplimentar în aceste două state membre, riscând să afecteze grav și alte state membre din Uniune;
23. salută faptul că societatea civilă a fost consultată în timpul procesului de redactare; subliniază că actorii societății civile pot aduce o contribuție valoroasă la evaluarea situațiilor specifice fiecărei țări și pot oferi o perspectivă mai critică decât guvernul în cauză; constată, cu toate acestea, că procesul de consultare ar putea fi îmbunătățit prin asigurarea, printre altele, a unei monitorizări împreună cu actorii societății civile a contribuțiilor oferite de aceștia, a unor termene suficient de lungi pentru a furniza informații și a unui ciclu anual de publicare coerent, precum și prin reexaminarea pertinentei actualului format de chestionar universal pentru a colecta contribuții; încurajează Comisia să solicite informații suplimentare din partea societății civile cu privire la modul de optimizare a procesului de consultare pentru viitoarele rapoarte;
24. regretă că proiectele de capitole referitoare la statele membre individuale au fost partajate numai cu guvernul statului membru respectiv, oferind membrilor celorlalte parlamente naționale posibilitatea de a-și aduce contribuția numai după publicarea raportului final; subliniază importanța consultării unui spectru cuprinzător al tuturor actorilor democrației atunci când are loc evaluarea situației specifice fiecărei țări, deoarece guvernele au în mod firesc un interes față de o evaluare mai puțin critică a situației; invită Comisia ca, atunci când pune la dispoziția guvernelor țărilor în cauză

proiectele de capitole specifice fiecărei țări, să prezinte aceste proiecte, în mod simultan, și tuturor parlamentelor naționale.

INFORMAȚII PRIVIND ADOPTAREA ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

Data adoptării	15.3.2022
Rezultatul votului final	+: 23 -: 7 0: 0
Membri titulari prezenți la votul final	Matteo Adinolfi, Gilles Boyer, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Lefteris Christoforou, Corina Crețu, Ryszard Czarnecki, José Manuel Fernandes, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Jean-François Jalkh, Pierre Karleskind, Mislav Kolakušić, Joachim Kuhs, Ryszard Antoni Legutko, Claudiu Manda, Alin Mituța, Younous Omarjee, Markus Pieper, Michèle Rivasi, Sándor Rónai, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Angelika Winzig, Lara Wolters, Tomáš Zdechovský
Membri supleanți prezenți la votul final	Mikuláš Peksa, Elzbieta Rafalska

VOT FINAL PRIN APEL NOMINAL ÎN COMISIA SESIZATĂ PENTRU AVIZ

23	+
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Markus Pieper, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Renew	Gilles Boyer, Olivier Chastel, Pierre Karleskind, Alin Mituța
S&D	Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz, Claudiu Manda, Sándor Rónai, Lara Wolters
The Left	Luke Ming Flanagan, Younous Omarjee
Verts/ALE	Daniel Freund, Mikuláš Peksa, Michèle Rivasi

7	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Ryszard Antoni Legutko, Elzbieta Rafalska
ID	Matteo Adinolfi, Jean-François Jalkh, Joachim Kuhs
NI	Mislav Kolakušić

0	0

Legenda simbolurilor utilizate:

- + : pentru
- : împotriva
- 0 : abțineri